

BÁCSKAI KÖZÉRDEK

Megyei érdekű társadalmi és közgazdasági hetiközlöny

A Bácsbodrog vármegyei községi jegyzők egyesületének hivatalos lapja

Szerkesztőség és kiadóhivatal

KULA, TELEFON 14

Hirdetések árszabás szerint
Nyílt-tér soronként 30 fillér

KISS GYULA

B.-B. vm. közs. jegyzők egyes.
elnöke

BERCSÉNYI JÓZSEF

B.-B. vm. közs. jegyzők egyes.
főjegyzője

SZERKESZTŐSÉG

Főszerkesztő

BERKOVITS REZSŐ

Felelős szerkesztő

BERKOVITS MÁRK

Előfizetési díj negyedévre 2 K
félévre 4 K, egész évre 8 K

Egyes szám ára 20 fillér

Megjelen vasárnap

XVII. évfolyam

KULA, 1913 március 9.

10. szám

Fészekrakás.

Március hónapnak első napsugarára nemcsak a fővárosban és a vidéki városokban, hanem a falvakban is jelentékeny számú építkezés indul meg. A statisztikai hivatal jelentése szerint átlag negyed millió ház épül egy-egy tavaszi építési szezonban. Ujabb időben ezt a számot jelentékenyen fokozza a mezőgazdasági munkásoknak emelt házak száma is. Rövidesen néhány év alatt tízezer munkásház épült az országban, különösen azokban a vármegyékben, ahol a belső ingatlanok szerzése nagy nehézségekkel járt.

És épen ezeken a helyeken rettenetes helyzetben voltak azok a szerencsétlenek, akik többedmagukkal egy szobában laktak. Rettogva gondolunk azokra az etikai tekintetekre, melyekre sűrű fátyolt kellett borítani az emberiség őrző angyalának. Csak illusztrálására a helyzetnek jegyezzük meg, hogy egy alföldi összeírás szerint egy munkásházban, egy helyiségben 63 élő ember lakott. 8 család, asszony, ember, lány, legény, újszülött, iskolásgyermek egyaránt.

Azért nagyjelentőségű és korszakos az a humánus intézkedés, mely a mezőgazdasági munkásoknak saját hajlékot teremt. És engedjék meg a tisztelt hatóságok, ha csodálkozásunkat fejezzük ki, hogy Szentés, Hódmezővásárhely, Zenta, Püspökladány, Békés, Orosháza és sok más község és város példáját nem követik és nem kezdenek a munkásházak építésének jelentős feladatához. Hiszen ha már egyébről nem is kellene ezt tenni, meg kellene tenni a munkaerő lekötésére. Az a munkás, akinek saját hajléka van, nagyon meg fogja gondolni, hogy a mostani helyzetét fölcserélje bizonytalan helyzettel. A munkásházak építésével azt a kedvező tapasztalatot

tették, hogy akinek ilyen hatósági segítséggel saját hajlékot emeltek, az nem vándorolt ki Amerikába, az már valóban hirdeti a költő szavát: „Itt élned, halnod kell!”

Az a nagy közérdek, mely e kérdéshez fűződik, teszi hírlapi kötelességünké, hogy az illetékes tényezők figyelmét felhívjuk erre az ügyre.

A gazdasági munkásházakról szóló 1907 évi 46. törvénycikk szerint gazdasági munkásházak azokban a községekben, városokban építhetők államsegéllyel, a hol legalább tíz családos munkás folyamodik a községi képviselőtestülethez, hogy tárgyalja a munkásházak mimódon való létesítését.

A törvény szerint a községi képviselőtestületnek a kérelmet okvetlenül tárgyalnia kell és ha a szükség tényleg mutatkozik, ha a kedvező előfeltételek, a háztelkekre alkalmas terület van, a község, mint erkölcsi testület vagy maga veszi kezébe a dolgot, vagy a vármegyéhez teszi át jóindulatu pártolással a jelentkező munkások kérvényét.

Kedvező helyzet az, ha a községnek van belsősége és ezt méltányos áron adhatja. Bizony sok községben annyi jóindulattal találkozott a munkásnép, hogy ahol a községnek épületanyaga volt, vagy téglagyára, az épületfát, téglát is kedvező áron engedte át. Nem tartozik ezzel a község, de ha megteszi, méltányos, szép dolgot cselekszik s csak ott teheti meg, ahol a község anyagi helyzete ezt megengedi s magának is van erdeje, téglagyára.

Hogyan épülhet fel mégis a munkások háza? Ugy, hogy a törvényhozás minden évben egy bizonyos összeget szavaz meg a földművelésügyi miniszternek arra a célra, hogy azt a munkásházakra felvett kölcsönök kamatterheinek enyhítésére fordítsa.

A törvény lehetővé teszi, hogy a földművelésügyi miniszter legfeljebb száz félévre a törlesztési összeg egy részét, legfeljebb egy harmadát vállalja.

A munkások házaival egyúttal husz évi adómentességet élveznek, s ezen idő alatt az állami, megyei, sőt még a községi adó fizetése alól is mentesek.

A kormányzás bölcsesége tulajdonképpen nem más, mint nagy bajokat okos intézkedésekkel elhárítani. A mi vidékünknek és megyénknek előbb utóbb nagy baja lesz a munkásház. Valahány munkáscsaládot sikerült emberszeretettel saját hajlékához segíteni, annyi munkáskézszel szerztünk többet magunknak. Ha kikapcsoljuk azokat a nagy morális, szociális egészségügyi szempontokat, melyek pedig ki sem kapcsolhatók, — már a jogos önzés szemüvegén is úgy kell látnunk ezt a dolgot, hogy azt elmulasztani, elhalasztani oktalanság.

Március van, ölelget a tavaszi szellő. A kérdés nagyon aktuális, cselekvésre hívjuk mindazokat, kiknek kötelessége a pauperizmus sebét enyhíteni.

† Joanovits Lázár

A bács megyei jegyzői kart és Mohol községet fájdalmas veszteség érte *Joanovits Lázár* moholi adóügyi jegyző elhunytával.

Rövid szenvedés után 54 éves korában özvegyet és négy árvát hagyva maga után, elköltözött e hó 2-án a közszertetben állott községi jegyző.

A megboldogult 23 éven át híven szolgálta községét s úgy kartársai, hivatalársai, mint a lakosság becsülését és szeretetét teljes mértékben kiérdemelte.

Letűnt idők.

Vaszary tűzpróbája.

Vaszary Kolos hercegprímás a hatvanas években, mint pannonhalmi főpát buzgón részt vett az akkori hazafias tüntetéseken.

Midőn Fiáth Józsefet, Veszprémmegye főispánjává neveztek ki, a megye közönsége faklyámenetet rendezett a tiszteletere s az üdvözlő szónoklattal Vaszaryt bizták meg.

Hosszu sorokban hömpölygött a tüntető közönség a főispán szállása felé. Ezer torokból hangzott az „eljen”riadal, s Vaszary prémes, diszmagyaros bekecsében előállott, hogy az új főispánt a megye közönségének nevében üdvözölje.

Fiáth a lelkes tüntetést azzal akarta megköszönni, hogy kijött a tömeg közé, s közvetlen a szónokkal szemben foglalt helyet.

Csengő érces hangon kezdte Vaszary üdvözlő beszédét, de alig fejezett be egypár mondatot, a főispán hozzáugrik és karonragadja. Vaszary ijedten tekint szét, míg végre észreveszi, hogy az egyik faklyától szikrát fogott a bekecse. A főispán a tüzet akarta eloltani.

Ez a váratlan baleset csak egy pillanatra hozta zavarba Vaszaryt, a másik percben már ujult erővel folytatta:

Ne oltsa el méltóságod! Ne oltsa el kérem! Hadd legyen ez külső jele a szívünkben égő szeretet lángoló tüze, amelyet szavakban tolmácsolni ugyis képtelen vagyok.

Természetes, hogy a rögtönzésre felzúgott az eget verő eljenzés.

Fiáth pedig az ünnepély végén így nyilatkozott:

No ennek a fiatal papnak a rögtönző képessége ma igazán kiállotta a tűzpróbát.

A gazdagodás útja.

Wodianer Móríc, a bécsi báróbankár egy erdélyi főúrnál tartózkodott vagy két hétig.

A szíves házigazda finom szivarokkal látta el vendégeit.

Az öreg úr hűségesen elfogadta, de el nem szivta a maga részét úgy, hogy végre rakásra gyűlt a jó szivar szobájában.

Mikor aztán látta, hogy a házigazdának elfogyott a szivarkészlete, hozzáfordult:

Kisegítem a zavarból, ha nincs ellener. Eladok önnek száz darab finom szivart.

A gazda kap az alkalmon, átveszi a jöfete szivarokat, nézegeti aztán felkiált:

De hiszen ezek az én szivarjaim.

Persze. Csak meg akartam mutatni a gróf úrnak a gazdagodás útját. Itt vannak a szivarjai, én úgy sem vagyok dohányos.

Mi a jellemző?

Valamikor a régi műcsarnokban ki volt állítva Tisza Kálmánnak Benczur által festett képe, amely a volt miniszterelnököt diszmagyar ruhába öltöztve, egy karosszékben ülve ábrázolja.

Egy alkalommal Andrássy Gyula gróf többedmagával nézegette a képet. A társaság tagjai különféle dicsérő megjegyzéseket tettek róla. Az egyik azt mondta, hogy igen jellemző a tekintete, a másik, hogy jellemző a fejtartása, a harmadik, hogy jellemző a ruha színezése.

Andrássy Gyula gr. nagy komolyan mondta:

Én egyebet tartok rajta jellemzőnek.

Ugyan mit?

Azt, hogy fogja a székét.

Drinápolyról.

A kiújult balkáni háborúnak ugyszólván egyedüli oka: Drinápoly, még diadallal állja a bomba esőt. Már II. Szelim szultán világhírű meceszje is áldozatul esett a bulgárok ostromágyúinak. Ez a szomorú sors visszaidézi a híres város nevezetes multu történetét.

Hadrianosz császár alapította és a maga nevével nevezte el ezt a várost, amely évszázadokon át volt a keletrómai birodalom egyik dicsőséges erőssége. Mikor a törökök betörték Európába, először Hadrinopoliszra vetették magukat és a város elfoglalásával szilárdult meg helyzetük Napnyugaton. Murad szultán Kallipolisz és Csorlu bevétele után 1361-ben ráküldte hadát a megerősített városra. Burgaszban ült össze Lahasahin, a szultán hadvezére generálisával, hogy megvitassa az ostrom tervét. A várost Hadrianosz védte, mint ahogy Konstantinápoly utolsó görög védőjének is Konstantinosz volt a neve. A vitéz Hadrianosz kitért a várból, hogy nyílt síkon szálljon szembe az ozmán haddal, de súlyos vereséget szenvedett és kénytelen volt a várban meghúzódni. Itt is azonban látnia kellett, hogy nem bír sokáig helyt állani a tulnyomó erő ellen. Éjnek idején elmenekült családjával a Maricza folyón. A fej nélkül maradt város aztán önként megadta magát az időközben megérkezett szultánnak. Drinápoly új hódítások székhelye lett. A Tundza partján Murad fényes palotát építtetett magának és utódainak. Ebben a kastélyban lakott a hős svéd király, mikor a poltavai katasztrófa után menekült s a szultán oltalmához folyamodott.

Murad szultánt, aki Gusztáv Adolfként diadalmasan esett el a csatatéren, elsőszülött fia, Bajazid váltotta föl a trónon. A szeszélyes des-

A gyümölcsfák kártékony hernyóit az 1894. XII. t. c. 50 §-a értelmében a minden birtokos köteles a fák rügyeinek fakadása előtt, legkésőbb március végéig irtani. De minthogy egyes hernyófajok már március végén rágnak és elszélednek, célszerű volna, sőt szükséges is, hogy mindenki a hernyózást már március elején befejezze, mert március végén a fán maradt üres hernyófészkek leszedésével a gazda, már tulajdonképpen célt nem ér. Aki nem tisztítja fát a hernyófészkektől, azt fel kell jelenteni. Az irtási kötelezettség kihirdetése, az ellenőrző szemlék és a mulasztások esetén való eljárás részletei tekintében a községi (városi) közegeknek az 1911. évi 5000 számú F. M. körrendelet rendelkezéseit kell végrehajtaniok. — Emlékezzünk csak vissza a múlt évi sok lepkére! Ha nem hernyózunk idejében, az idén még több kártékony rovarunk lesz, de gyümölcs annál kevesebb.

Választók névjegyzéke. A belügyminister elrendelte, hogy a jövő évi választói névjegyzék a régi törvény alapján elkészítendő. A jövő évre szóló névjegyzék összeállításához a rendelet értelmében e hó első napjaiban hozzá kell látni.

Romlott takarmányrépamag. A múlt nyári és őszi szakadatlan esők okozták, hogy a répamagot a legtöbb termelőhelyen nem bírták szárazon betakarítani hanem ott csirázott ki a földjén. Az ilyen mag sohasem fog répát teremni; mert nagyobb részben ki sem kel, s ami kevés még kicsirázik, az sem bír elég termőerővel, hogy rendes répát fejlesszen, hanem ujnyi vékonyágú gyökeret fejleszhet csak. Ember emlékezet óta még soha sem került annyi megbizhatatlan, gyengén csirázó és kevert répamag forgalomba, mint az idén. Gazdáink helyesen fognak cselekedni, ha répamag beszerzése alkalmával a legszigorúbb írásbeli jótállást követelik az eladó részéről csiraképesség és fajazonosság tekintetében. Ahol nem tartja majd a gazda szem előtt ezen óvatosságot, ott azt kockáztatja, hogy az állat tartását katasztrófával határos bajok erhetik. Amint egyébiránt halljuk, a földművelésügyi ministerium szintén készül állást foglalni ez ügyben.

Az iskolák a tüdőbetegekért. A József királyi herceg sanatorium egyesület szép felhívást intézett a városok tanitóságához, melyben a következőket mondja. Mint a tavasz első hírnöke, száll évről-évre az egyesület felhívása az iskolákhoz, kérvén, hogy álljanak szolgálatába a szegény szenvedő tüdőbeteg segítése érdekében. Őszinte vágyunk, leghőbb óhajunk, hogy kedves legyen a mi tavaszi esedéklő kérésünk is, mint az első fecske megpillantása és mindenki, akire eljut ez a kérés szó, érezze azt a szent kötelességet, amely a közös ápolása terén minden emberrel közös. A József kir. herceg sanatorium egyesület nagy elszántsággal, emberfeletti munkássággal immár 10 esztendőnél több idő óta áll oda gátnak a kór pusztító áradata elé s építi nagy védelmi műveit: a gyulai József sanatoriumot, a debreceni Augusta sanatoriumot, a marosvásárhelyi, hatvani, lévai, kassai, érsekújvári, nagykanizsai, békéscsabai, nagyszőlősi, eperjesi és dévai tüdőbeteg gondozó intézeteket. Ez intézmények jótéményeit élvezik az ország minden részén, azért kéri az Egyesület a tanitóságot, hogy március 17 és 29-ike között tartsanak iskolai gyűjtést, melyet a közoktatásügyi minister meleg leirattal szintén kér. A gyűjtött összeget küldjék be az egyesületnek (Budapest IV. Sütő-u. 6.) — Meg vagyunk győződve arról, hogy a szép felhívásnak meg lesz a maga foganatja és az iskolákban szépsikerű gyűjtést rendeznek, amit már hálából is megtehet a tanitóság, hiszen az Egyesület gyógyintézetében 283 tanító és tanítónő talált eddig halálos bajában gyógyulást. Mindnyájan egyért és egy mindnyájáért!

Szeged. Az óriási kiterjedésű szegedi tanyákon eddig nem volt posta, úgy hogy napokig tartott a levélváltás. Ezen az állapotot segített a kincstár, mikor a tanyák postahivatalokat állított fel, melyek már megkezdtek működésüket.

A földművelésügyi minister értesítette Szeged város polgármesterét, hogy Szegedet jelölje ki a második méhészeti kerület székhelyéül és ezzel három megyének, Csongrádnak, Bács-bodrognak és Baranyának méhészetét Szegeden centralizálta.

Értéktőzsde

Budapest, 1913. márc. 8.
A Központi Merkur banküzlet AUER DEZSŐ Budapest V. Kálmán-utca 24. jelentése:

A hét első felében az ártolyam képződés további javulást mutatott fel, minthogy a politikai helyzet kedvezően alakult, később azonban a pénzügyi nehézségek az árat nyomta és különösen a közúti vasút részvények erősebben csökkentek, mert az elhatározott tökéletesítés következtében sok áru került a piacra.

4 százalékos magyar koronajáradék	83,85
Magyar hitel részvény	821,50
Magyar bank és kereskedelmi r.	564,50
Magyar jelzálog bank részv.	434,—
Pesti magyar kereskedelmi bank r.	3590,—
Bpest közúti vasút részvény	656,50
Bpest városi vasút	368,50
Salgótarjáni kőszén	752,—
Rimamurányi vasmű	720,—
Ganz-Danubius gépgyár	3540,—

BPESTEN	GABONAÁRAK	KULÁN	
Buza —	11.49	Buza —	10.30
Zab —	9.37	Zab —	9.—
Tengeri —	7.44	Tengeri —	6.30

5960 sz. 1912. KULA községétől Versenytagyalási hirdetemény.

Kula község által a Belapuzstán építendő egy tanterem és tanítói lak építési munkálatainak biztosítására ezennel írásbeli és szóbeli engedélyes versenytagyalási hirdetemény.

Az építési költség 17342 K 98 f-ben van előirányozva, melynek 5% át ajánlattevők készpénzben, vagy óvadékképes értékpapírban a versenytagyalási megejtése előtt Kula község pénztárába befizetni és az erről szóló igazoló nyugtát az ajánlatokhoz mellékelni tartoznak.

A 83000 907 sz. B. M. közszállítási szabályrendeletben foglalt intézkedések az előirt minta szerinti ajánlatok készítése és felszerelése feltétlenül megkivántatik és a szabályrendelet intézkedései szerinti iparosok és vállalkozók vehetnek részt a versenytagyaláson az építési anyagok szabályszerű megkivántható helyről való szállításainak betartásával.

A munkát együttesen egy vállalkozónak fog kiadni, fenntartatván a község ama joga, hogy a beérkezett ajánlatok közül tekintet nélkül az ajánlati összegre szabadon választhat.

A vállalati szerződés a községre nézve csak felsőbb jóváhagyás után, ellenben a vállalkozóra nézve azonnal kötelezővé válik, a jóváhagyásig a többi ajánlattevő is ajánlataikkal kötelezettségben maradnak, vállalkozó köteles az építési munkálatakat a szerződés jóváhagyása után azonnal megkezdeni és a munkaadás napjától számított 15 hét alatt teljesen betejezni és a kikötött pónálék alatt a községnek kifogástalanul átadni.

A vállalati összeg 3 egyenlő részben fog kiutaltatni és pedig az első részlet a falegyen után, a második részlet, mikor az épület tető alatt lesz, a harmadik pedig a felülvizsgálati részlet visszatartása mellett, az épület teljes elkészültekor.

Vállalkozó egyévi (1 év) jótállásra köteleztetik, bánatpénze a jótállási év letelte után megejtendő utófelülvizsgálat eredményéhez képest kamatosítás nélkül lesz kiutalványozva.

Egyéb feltételek az általános és részletes feltételek értelmében lesznek betartandók.

A versenytagyalási Kula község tanácsstermében 1913 március 25-én d.e. 10 órakor fog megtartatni, mely alkalommal 1913 március 25-én d.e. 9 óráig beérkezett ajánlatok (zárt) felbontatnak a később érkezettek figyelmen kívül hagyatnak.

Árlejtési feltételek, tervrajz és költség előirányzat és műszaki leírás a jegyzői irodában a hivatalos órák alatt betekintheők.

Kulán, 1913. március 7.

Kugler Béla jegyző Zimmermann Miklós bíró

Jó házból való ügyes fiu Stern Simon és Fia rőfös, rővidárú és fűszerüzletében BAŢSA (Bácsm.) 1-2

tanonçul felvétetik. Zöldkert-vendéglő, Kulán

nyári és téli helyiséggel, a Ferenc-csatorna partján, sétatérrel ellátva — eladó vagy 1913 ápril 24-től — bérbeadó. Bővebb értesítést ad

ösv. Zeiss Lipótné, Kula 2-3

A cservenkai Cukorgyár vezetősége, Cservenkán

keres egy portást

aki a magyar, német, szerb nyelvet bírja. Az állásra erőtlen, egészséges, kiszolgált altisztek pályázhatnak; olyanok, a kik a csendőrségnél szolgáltak, előnyben részesülnek.

857 tkvi 913

Utóajánlati árverési hirdetemény.

Kulyancs István végrehajthatónak Nikolity Cveta végrehajthatást szenvedett elleni végrehajthatási ügyében a kérelem következtében a végrehajthatási árverés 2000 K tőkekövetelés, ennek 1912 évi július 18-tól járó, hat százalékos kamatai, 100 K 80 f perbeli, 41 K 80 f végrehajthatási, már megállapított és a megfeleltetendő költségek kielégítése végett az 1881 LX. tc. 144 §-a alapján és a 146 §-a értelmében az úvidéki kir. törvényszék mint tkvi hatóság területén lévő az urszentiváni 1415 sz. betétben A1 1-3 sor 239-1b, 239 2b és 240 hrsz. a. Nikolity Cveta tulajdonául felvett jószágokra 770 K-ban ezennel megállapított kiküldési árban elrendeltetik.

Ezen árverés megtartására határidőül 1913. márc. 15-ik napjának d.u. 3 órája Urszentiván község házához tüzetik ki és a foganatosítás végett Horváth Gustáv bírósági végrehajtható kiküldetik.

Árverési feltételek

Ezen árverésen a fent körülírt ingatlanok a kiküldési áron alul el nem adatnak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10 százalékát vagyis 77 K készpénzben vagy az 1881. LX. tc. 42. §-ban jelzett árt. számított és az 1881. nov. 1-én 3333 sz. a. kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ban kijelölt óvadékképes a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881 LX. tc 170 §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Úvidék, 1913. febr. 2.

VÉKEY kir. törvényszéki bíró

Hirdetemény.

Miután a »Kiskéri első önszegélyző szövetkezet« teljes

felszámolását

kimondotta, ennél fogva felhivatnak mindazok, kiknek ezen szövetkezetrel valami követelésük van, hogy azt ezen hirdetemény harmadszori közzétételétől számított hat hónapon belül alulírt igazgatóságnál okmányilag igazolva jelentsék be, mert a később jelentkezők figyelembe nem fognak vétetni.

Kiskér, 1913. február 26.

KISKÉRI ELSŐ ÖNSEGÉLYZŐ SZÖVETKEZET

Brücker Keresztély

felszámoló igazgató

Schmidt Jakab

Steigele Sámuel

felszámoló igazgatósági tagok

Osztópánban

(Somogy vm.) 500 magyar hold prima

birtok urilakkal

és gazdasági épületekkel

együtt eladó.

Ugyanott

170 magyar hold birtok is eladó

Bővebb értesítéssel szolgál

a tulajdonos

Ring Lipót és Samu cég

Kaposvár

3-5

Bérbeadási hirdetemény.

A kulai gör. kel. szerb egyházközség tulajdonához tartozó, jelenleg Ceisel Aladár úr által bérbe birt üzletház, 1913. március 9-én d. u. 2 órakor fog a gör. kel. iskolahelyiségben, árverés útján, 1913. október 1-től számítva, 3 évre, a legtöbbet ígérőnek bérbeadni. Miről érdekelték ezennel értesítetnek.

A kulai gör. kel. egyházközség Elnöksége

2

Bácsszentiváni Fatelep Tüzifaosztálya Bácsszentiván

mindenféle száraz tüzfát waggononkint szállít előnyös árak mellett. Árjegyzéket kívánatra küld.

